

Etelä-Satakunnan työllisyysalueen perustaminen, työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen ja Etelä-Satakunnan järjestämissuunnitelman hyväksyminen

KHALL 25.09.2023 § 162
590/00.04.01/2023

Etelä-Satakunnan työllisyysalueen perustamisasiaa on alustavasti käsitelty Säskylän kunnanhallituksessa 27.3.2023 ja kunnanvaltuustossa 3.4.2023 ja aiesopimus on hyväksytty kunnanhallituksessa 8.5.2023.

Rauman kaupunki, Euran kunta, Eurajoen kunta, Huittisten kaupunki ja Säskylän kunta perustavat yhteistoimintasopimuksella Etelä-Satakunnan työllisyysalueen ja sille yhteisen toimielimen. Työvoimapalveluiden järjestämissuunnitelma kuvaa vaiheittain etenevästi työllisyysalueen palveluiden järjestämistapaa.

Tausta

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu työ- ja elinkeinotoimistoilta siirtyy kunnille 1.1.2025. Siirtoon liittyvä laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) hyväksyttiin 1.3.2023. Kunnille tämä tarkoittaa merkittäviä uusia tehtäviä 1.1.2025 alkaen, kun työ- ja elinvoimapalvelut (TE-palvelut) siirtyvät työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille. Samalla nykymuotoiset työ- ja elinkeinotoimistot lakkautetaan ja toimistojen henkilöstö siirtyy kuntien palvelukseen liikkeenluovutuksella. Etelä-Satakunnan työllisyysalueelle on arvioitu alustavasti siirtyvän henkilöstöä n. 57 henkilötyövuotta. Työvoimapalveluiden uudistukseen (TE24) liittyy myös työttömyysturvauudistus, jossa kuntien vastuu työttömyysturva kustannuksista laajenee nykyisestä.

Työvoimapalveluiden uudistuksen tavoitteena on edistää uusilla palvelurakenteilla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saavutettavuutta ja vaikuttavuutta. Palvelut tuodaan lähemmäksi asiakasta sekä kytketään osaksi laajaa kuntaekosysteemiä ja näin tuetaan myös alueiden kilpailukykyä ja elinvoimaa. Samanaikaisesti uudistetaan kotoutumislainsäädäntöä (KOTO24). Nämä kaksi uudistusta valmistellaan kokonaisuutena.

TE-palvelut siirretään valtiolta kunnille tai useammasta kunnasta muodostuville työllisyysalueille, joiden työvoimapolun on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Vastuukuntamallissa palveluiden järjestämisestä sovitaan työllisyysalueen kuntien kesken ja yksi kunta (vastuukunta) toimii työvoimaviranomaisena.

Kuntien tulee sopia yhteistoiminta-alueiden muodostamisesta ja ilmoittaa siitä työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Uudistuksen rahoitus

Työvoimapalveluiden järjestäminen ja muut työvoimapalveluihin liittyvät lakisäätöiset tehtävät muodostavat kunnille uuden valtionosuustehtävän. Siirtyvä kokonaisuus voidaan jakaa kahteen osaan: siirtyviin työvoimapalveluihin sekä kannustinmalliin eli kasvaviin työttömyysetuuskuluihin.

Siirtyvien työvoimapalveluiden osalta yleiskatteisia valtionosuuksia maksetaan kunnan työkäisen väestön (18-64-vuotiaat) sekä työttömien määrän perusteella. Työttömien määrä lasketaan laajan työttömyyden perusteella, jolloin mukaan lasketaan myös työvoimapalveluiden piirissä olevat työttömät sekä palkkatuella työskentelevät. Näiden uusien valtionosuuskriteerien lisäksi vieraskielisyyden perusteella kohdennetaan työttömien kotoutumiskoulutuksen kustannuksia vastaava rahoitus. Rahoitus tarkistetaan vuosittain ja palveluiden rahoituksessa on kahden vuoden siirtymäaika. Etelä-Satakunnan työllisyysalueen budjetin lähtökohtana on kuntien työvoimapalveluihin saama valtionosuuslisäys.

Uudistuksen myötä lisääntyvät kunnan työttömyysetuuskulut korvataan valtionosuutta lisäämällä. Työvoimapalveluista poiketen, lisäkulut korvataan kiinteällä valtionosuuden lisäyksellä, jonka suuruus uudistuksen voimaantulohetkellä vastaa kunnalle siirtyvää uutta rahoitusvastuuta. Kasvaneiden etuuskulujen korvaus pysyy kiinteänä, eikä muutu esimerkiksi työttömien määrän muuttuessa. Kiinteää korvausta kuitenkin korotetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä.

Etelä-Satakunnan työllisyysalue ja valmistelu

Etelä-Satakunnan työllisyysalueen muodostavat Rauman kaupunki, Euran kunta, Eurajoen kunta, Huittisten kaupunki ja Säskylän kunta. Työllisyysalue perustuu vastuukuntamalliin ja Rauman kaupunki toimii Etelä-Satakunnan työllisyysalueen vastuukuntana. Etelä-Satakunnan työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu väestön määrä on yli 76 000. Alueen yhteenlaskettu työvoiman määrä on 34 560 henkilöä ja alueen kunnat muodostavat maantieteellisesti yhtenäisen kokonaisuuden. Etelä-Satakunnan työllisyysalue täyttää siten työllisyysalueille asetetut yleiset vaatimukset. Suomeen on muodostumassa kymmeniä työllisyysalueita ja Etelä-Satakunnan työllisyysaluetta kokoluokaltaan vastaavia keskikokoisia työllisyysalueita on tulossa runsaasti.

Muodostettavan työllisyysalueen lisäksi kunnat tekevät laajaa elinvoimaan ja yhteiseen toimintaympäristöön liittyvää yhteistyötä. Etelä-Satakunnan työllisyysalueen kuntien muodostama yhteinen Seutuhallitus on luonut pohjaa yhteisen työllisyysalueen muodostamiseksi. Etelä-Satakunnan työllisyysalueen valmisteluun liittyvä aiesopimus on solmittu kuntien välillä toukokuussa 2023 ja hyväksytty jokaisessa työllisyysalueen kunnassa.

Rauman kaupunki on vastannut Etelä-Satakunnan työllisyysalueen valmistelusta ja kaikkien valmistelu- ja työryhmien vetämisestä. Etelä-Satakunnan työllisyysalueen yhteinen valmistelu aloitettiin keväällä 2023 kokoamalla työllisyysalueen kuntien työllisyyden ja elinvoiman viranhaltijoista ja TE-toimiston edustajista koostuva valmisteluryhmä. Esivalmistelua tehtiin Rauman kaupungin toimesta osana maakunnallista valmistelua syksystä 2022 alkaen. Kesällä 2023 perustettiin työllisyysalueen järjestämissuunnitelmaan laatimisen tueksi kuusi työvoimapalveluiden eri osa-alueisiin painottuvaa työryhmää, joissa on kuntien, TE-toimiston, ELY-keskuksen, koulutusorganisaatioiden, elinkeinoyhtiöiden ja järjestöjen edustus.

Rauman kaupungin sisäisen valmistelun vastuulla on ollut erityisesti Etelä-Satakunnan työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen sekä vastuukunnan tehtävien valmistelu. Etelä-Satakunnan työllisyysalueen valmistelua, toimintamallia ja uudistusta on esitelty työllisyysalueen kuntien toimielinten infoissa keväällä 2023.

Yhteistoimintasopimus ja työllisyysalueen yhteinen toimielin

Esityslistan liitteen mukaisella yhteistoimintasopimuksella sopijapuolina olevat kunnat muodostavat työvoimapalveluiden järjestämisen yhteistoiminta-alueen, jonka nimi on Etelä-Satakunnan työllisyysalue. Sopimuksen kohteena on julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen ja muut työvoimapalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät. Yhteistoimintasopimusta on käsitelty sopimuksen osapuolina olevien kuntien kuntajohdon kanssa kesästä 2023 alkaen.

Sopimuksen mukaisia tehtäviä hoitaessaan Rauman kaupunki toimii kuntalain (410/2015) 51 §:n mukaisena vastuukuntana. Kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaan tehtävien hoidosta järjestämismääräyksen mukaisesti oleva kunta (vastuukunta) vastaa järjestettävien palveluiden ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Palvelujen järjestämisestä vastaavana yhteisenä toimielimenä ja Etelä-Satakunnan työllisyysalueen työvoimaviranomaisena toimii Rauman kaupungin Etelä-Satakunnan työllisyysalueautakunta. Vastuukunta Rauman kaupunki nimittää lautakuntaan neljä (4) jäsentä ja Euran kunta, Eurajoen kunta, Huittisten kaupunki sekä Säskylän kunta nimittävät kukin yhden (1) jäsenen valtuustokaudeksi, jolloin lautakunnassa on yhteensä kahdeksan (8) jäsentä. Lautakunta nimittää keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajana muista, kuin vastuukunnan edustajista. Sopijakunnat perustavat lisäksi yhteisen viranhaltijaohjausryhmän.

Vastuukuntana toimiva Rauman kaupunki vastaa sopimuksen mukaisten tehtävien taloudenhoidosta. Kuntalain 8 §:n 3 momentin mukaan kunnalla on vastuu tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämismääräyksen mukaisesti vastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Rauman kaupunki perustaa taseyksikön, joka vastaa yhteisesti tuotettujen TE- palveluiden kustannuksista. Kukin kunta vastaa yhteisesti tuotettujen TE-palveluiden rahoituksesta työllisyysalueen kuntien asukasmäärän suhteessa. Asukaslukuna käytetään talousarviovuotta edeltävän vuoden (31.12.) lopun asukaslukua.

Yhteistoimintasopimuksen valmistelua on tehty myös yhteistyössä maakunnan toisen työllisyysalueen kanssa. Yhteistyöllä on ollut saatu kummankin työllisyysalueen sopimukseen yhtenevä kirjaus yhteistyöstä sekä mahdollisuudesta sopia ja siirtää toimivaltaa yksittäisissä tehtävissä toiselle kunnalle tai toiselle työllisyysalueelle, kuntalain 54 §:n mukaisesti.

Vastuukunnan on toimitettava kuntien hyväksymä ja allekirjoitettu yhteistoimintasopimus ja palveluiden järjestämismääräys työ- ja elinkeinoministeriölle viimeistään 31.10.2023. Samassa yhteydessä kuntien on ilmoitettava, jos ne eivät halua vastaanottaa palveluiden järjestämiseen tarkoitettuja toimitiloja. Yhteistoimintasopimuksella työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun voimaantulon (383/2023) mukaisesti valtion toimijoiden työvoimapalveluiden järjestämiseen tarkoitettujen toimitilain siirtyminen työvoimaviranomaisen hallintaan 1.1.2025. Etelä-Satakunnan työllisyysalueelle siirtyy 1.1.2025 Raumalla sijaitsevia, nykyisin Satakunnan TE-toimiston käyttämiä vuokratiloja. Muissa työllisyysalueen kunnissa kunnat osoittavat yhteisille työvoimapalveluille riittävät ja asianmukaiset tilat.

Palveluiden järjestämismääräys

Etelä-Satakunnan työllisyysalueen järjestämissuunnitelma on vaihteittain täsmentyvä asiakirja, jossa kuvataan palveluiden järjestämistapaa työllisyysalueella. Järjestämissuunnitelmaan tehtävät muutokset on nähty tarkoituksenmukaisena saattaa kunkin työllisyysalueen kunnan hallituksen hyväksyttäväksi. Järjestämissuunnitelma on liitteenä.

Suunnitelma on laadittu laajapohjaisena tiedonlähteenä työllisyysalueen tulevalle strategialle ja työllisyysohjelmalle kuvaamaan yhteistä tahtotilaa ja näkemystä TE-palveluiden suunnittelusta, kohdentamisen painopisteistä ja järjestämisestä. Etelä-Satakunnan työllisyysalueen muodostavat työllisyyden tilannekuvaltaan yhtenäiset ja elinvoimaiset kunnat. Etelä-Satakunnan työllisyysalueelle tullaan laatimaan yhteinen strategia ja työllisyysohjelma vuosille 2024-2027. Etelä-Satakunnan työllisyysalueen valmistelussa on korostettu osaavan työvoiman saatavuutta ja kilpailukyvyyn vahvistamista, heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä ja pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisyä. Työvoiman osaamisen kehittämisen turvaaminen ja saavutettavat palvelurakenteet lähipalveluineen ovat valmistelun keskiössä. Viestintä nähdään tärkeänä osana strategiaa.

Etelä-Satakunnan työllisyysalueen henkilöstö muodostuu pääosin valtiolta liikkeenluovutuksella siirtyvästä henkilöstöstä ja sijoittuu vastuukunnan palvelukseen. Etelä-Satakunnan työllisyysalueen palveluiden organisointimalli perustuu palvelukokonaisuuksiin ja niiden keskinäiseen synergiaan.

Henkilöstö kohdentuu alustavasti henkilöasiakkaan peruspalveluihin, työnantaja- ja yrityspalveluihin, henkilöasiakkaiden monilaisiin palveluihin sekä hallintopalveluihin. Työllisyysalueen jokaisessa kunnassa sijaitseviin palvelupisteeseen kohdentuu henkilöstöä palveluntarpeiden perusteella.

TE-palvelut tuotetaan pääosin itsenäisesti työllisyysalueella. Asiakkaiden koulutus-, valmennus- ja arviointipalveluita ostetaan palveluntuottajilta palveluntarpeiden mukaisesti. Palvelukanavina toimivat henkilökohtaiset lähipalvelut, verkko-, puhelin- ja etäyhteyspalvelut. Henkilöasiakkaan monialainen palvelu laajenee kattamaan nuorten – ja kotoutujien monialaiset palvelut. Työnantaja- ja yrityspalveluissa painottuu osaavan työvoiman saatavuus, kohtaanto ja liikkuvuus.

Vuoden 2025 alusta kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä on kunnilla ja kunnat voivat kotoutumispalvelujen lisäksi tarjota kotoutujille työllisyys- ja koulutuspalveluja. Työperäisen maahanmuuton edistäminen ja kansainvälisen rekrytoinnin tuki tulevat osaksi kuntien tehtäviä. Etelä-Satakunnan työllisyysalueella edistetään yhtenäistä toimintamallia maahanmuuton, kotoutumisen ja kansainvälisen rekrytoinnin palveluissa.

Etelä-Satakunnan työllisyysalueella on vahvaa osaamista ja reaktiokykyä positiivisten ja negatiivisten rakennemuutostilanteiden varalta. Etelä-Satakunnan työllisyysalueella korostetaan yhteistyön ja yhdyspintojen merkitystä. Yhteistyötä tehdään myöhemmin tarkentuissa palveluissa myös Satakunnan toisen työllisyysalueen kanssa ja mahdollisesti muidenkin työllisyysalueiden kanssa.

Etelä-Satakunnan työllisyysalueen valmistelu etenee työllisyysalueen kuntien hyväksytyä yhteistoimintasopimuksen ja järjestämissuunnitelman liitteineen niiden lähettämällä työ- ja elinkeinoministeriön ja valtioneuvoston käsittelyyn. Vuonna 2023 lopun ja 2024 aikana valmistelu jatkuu suunnitelmien täsmentämisenä, strategiatyönä, yhteistyön ja –toiminnan kehittämisenä sekä henkilöstöasioiden, ICT-kokonaisuuden ja palveluhankintojen suunnittelutyönä. Päämääränä on sujuva siirtymävaihe

vuoteen 2025 sekä elinvoimainen ja kilpailukykyinen Etelä-Satakunnan työllisyysalue.

Esityslistan liitteenä ovat:

- Yhteistoimintasopimusluonnos TE-palveluiden järjestämisestä Etelä-Satakunnan työllisyysalueella ja siihen kuuluvana erillisenä liitteenä ”Vuokratason määrittäminen Etelä-Satakunnan työllisyysalueen yhteisessä käytössä olevissa tiloissa”
- Etelä-Satakunnan työllisyysalueen järjestämissuunnitelmaluonnos.

Lisätietoja

Kunnanjohtaja Teijo Mäenpää, puh. 044 5171 012

Esittelijä

Kunnanjohtaja Teijo Mäenpää

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy ja esittää edelleen valtuuston hyväksyttäväksi:

1. perustaa työvoimapalveluiden järjestämisen yhteistoiminta-alueen, Etelä-Satakunnan työllisyysalueen, yhdessä muiden sopijapuolina olevien kuntien kanssa
2. Rauman kaupunki toimii työllisyysalueen vastuukuntana ja palveluiden järjestämisvastuussa olevana työvoimaviranomaisena Etelä-Satakunnan työllisyysalueella 1.1.2025 alkaen
3. esityslistan liitteen mukaisen yhteistoimintasopimusluonnoksen liitteineen TE-palveluiden järjestämisestä Etelä-Satakunnan työllisyysalueella
4. Etelä-Satakunnan työllisyysalueen järjestämissuunnitelmaluonnoksen
5. kunnanhallituksella on oikeus myöhemmin valmistelun edetessä hyväksyä muutoksia Etelä-Satakunnan työllisyysalueen järjestämissuunnitelmaan
6. sopimukseen tehtävistä vähäisistä, teknisluonteisista muutoksista voidaan päättää työllisyysalueen kuntien hallitusten yhdenpitävillä päätöksillä
7. valtuuttaa kunnanjohtajan allekirjoittamaan yhteistoimintasopimuksen.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti tehdyn esityksen.

=====